

The School Budget Management under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4

Tasschasa Mongkonnatakorn¹ and Prommin Srimuenwai²

Nakhon Ratchasima College, Thailand

¹E-mail: lujubtik0225@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-2448-0674>

²Corresponding email: porm0704.2503@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-9237-0522>

Received 16/03/2024

Revised 05/05/2024

Accepted 20/07/2024

Abstract

Background and Aims: Budgeting in its present form began in England around the 16th-17th centuries. During that time The House of Representatives successfully reserved the power to approve government revenue and expenditures. This shows that current budgeting is related to the evolution of the governance system. After the preparation of this budget, it was extended to local government organizations, educational institutions, and other agencies, both public and private. The purpose of this research is to study and compare the level of opinions of personnel regarding budget management of schools under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4. Classified by position, school size, and work experience. Including the study of guidelines for developing budget management for schools under the said organization.

Methodology: The sample used in the research consisted of 196 school administrators and heads of budget management groups of educational institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4, which were selected using a stratified random sampling method. The research instrument was a questionnaire with a 5-level rating scale with an IOC between 0.80 - 1.00 and a confidence value of 0.85. In addition, a structured interview was used to collect data for data analysis. Various statistics were used, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, T-test and F-test.

Results: The results of the research are as follows: (1) School budget management Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4, the overall level is at a high level. And when considering each aspect, it was found that budget management was at a high level in every aspect. (2) Comparative analysis of budget management of schools under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4, found to be significantly different at the 0.05 level. When classified by

position but when classified by school size and work experience, no differences were found. (3) The budget management guidelines of schools under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4 that should be implemented include: Analysis of strengths and weaknesses Budget allocation is adequate and comprehensive. Having an internal audit system Creating a fundraising plan and using resources from outside agencies or stakeholders. Including having proof of receipt and payment. Preparing accurate accounts according to regulations and reporting information on supplies and equipment (M-OBEC), including creating up-to-date information on buildings, land, structures, and assets (B-OBEC).

Conclusion: Budget management of schools under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Office, District 4, that were all assessed were considered to have a high level of expertise. To ensure continued efficiency and transparency in financial management. There should be various guidelines such as detailed data analysis. Establishment of an internal audit system and recording information correctly All of which should be strictly implemented to strengthen confidence in the budget management process.

Keywords: Budgeting; Budget management; Parcels - Equipment

การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

รัชชา มงคลนฐกร และ พรหมินทร์ ศรีหมื่นไวย

วิทยาลัยนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การจัดทำงบประมาณในรูปแบบปัจจุบันเริ่มต้นขึ้นในประเทศอังกฤษประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 16-17 ในช่วงเวลานั้น สภาผู้แทนราษฎรสามารถสงวนอำนาจในการอนุมัติรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลได้สำเร็จ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดทำงบประมาณในปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการของระบบการปกครอง ภายหลังจากการจัดทำงบประมาณนี้ได้ขยายไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน รวมถึงการศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดดังกล่าวด้วย

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำนวน 196 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 นอกจากนี้ยังใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเพื่อเก็บข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติต่าง ๆ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการศึกษา: ผลการวิจัยมีดังนี้ (1) การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารงานงบประมาณมีระดับสูงในทุกด้าน (2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง แต่เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่พบความแตกต่าง (3) แนวทางการบริหารงานงบประมาณ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ที่ควรดำเนินการประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและครอบคลุม การมีระบบตรวจสอบภายใน การจัดทำแผนระดมทุนและการใช้ทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการมีหลักฐานการรับเงิน และการจ่าย การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามระเบียบ และการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับพัสดุ-ครุภัณฑ์ (M-OBEC) รวมถึงการจัดทำข้อมูลอาคาร ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และสินทรัพย์ (B-OBEC) ที่เป็นปัจจุบัน

สรุปผล: การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานบริการการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่ได้รับการประเมินทั้งหมดถือว่ามีความเชี่ยวชาญในระดับสูง เพื่อให้มั่นใจในประสิทธิภาพและความโปร่งใสอย่างต่อเนื่องในด้านการจัดการทางการเงิน ควรมีแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด การจัดตั้งระบบตรวจสอบภายใน และการบันทึกข้อมูลอย่างถูกต้อง ซึ่งทั้งหมดนี้ควรนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการบริหารงานงบประมาณ

คำสำคัญ: การจัดทำงบประมาณ; การบริหารงานงบประมาณ; พัสดุ – ครุภัณฑ์

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาของไทยมีขึ้นตามเจตนารมณ์ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2540 มาตรา 29 และ 50 ซึ่งนำไปสู่การตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยในหมวดที่ 5 เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปนี้จะประกอบด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่ การปฏิรูปการบริหารและการจัดการ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการประกันคุณภาพทางการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยมีการกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งปรากฏในมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการต้องกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้แก่คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงสถานศึกษาโดยตรง ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายมุ่งเน้นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป รัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรเพื่อส่งเสริมการศึกษาให้แก่สถานศึกษาอย่างเพียงพอ อย่างไรก็ตาม งานบริหารงบประมาณและการเงินถือเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับกฎหมายแพ่ง ซึ่งหากมีการกระทำผิดระเบียบจะต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบและถูกต้อง โดยปริมาณงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับจะขึ้นอยู่กับขนาดและปริมาณงานในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

ในอดีต ผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถบริหารงบประมาณได้ด้วยตนเอง เนื่องจากกรมต้นสังกัดเป็นผู้ตัดสินใจและบริหารจัดการงบประมาณเกือบทั้งหมด โดยมอบหมายให้โรงเรียนดำเนินการเฉพาะในส่วนของงบประมาณค่าวัสดุเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ในปัจจุบัน โรงเรียนมีบทบาทในการบริหารงบประมาณด้วยตนเองมากขึ้นตามขอบเขตภารกิจ ได้แก่ การจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารงานการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ลักษณะการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในปัจจุบันกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงบประมาณและหน่วยบริหารการเงิน โดยสถานศึกษาสามารถกำหนดความต้องการและเสนอของงบประมาณผ่านสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจะอยู่ในรูปของเงินก้อนที่สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารตามกรอบงบประมาณที่ได้รับ การบริหารระบบใหม่มุ่งเน้นการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ หรือมุ่งเน้นผลงาน โดยระบบงบประมาณจะมุ่งเน้นผลงานที่ลดการควบคุมรายละเอียดจากส่วนกลาง เพื่อให้หน่วยงานมีความอิสระและความคล่องตัวในการบริหารให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ การบริหารงบประมาณยังต้องสอดคล้องกับระบบและวิธีการงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ โดยมีแผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ รวมถึงการติดตามและรายงานผล เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ (วิระพงษ์ ก้านกิ่ง, 2560)

การบริหารงบประมาณเป็นระบบการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ของชาติ โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการดำเนินงาน รวมถึงผลสัมฤทธิ์ของผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งสามารถวัดความสำเร็จได้อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ ครอบคลุมทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา และ องค์ประกอบสำคัญ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การบริหารงานงบประมาณจึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการอย่างถูกต้องและเป็นระบบ การวัดผลการปฏิบัติงานภายในและกระบวนการนำร่องจะมีการรวบรวมเอกสารและระเบียบการวัดผลมาใช้ในการกระบวนการงบประมาณ นอกจากนี้ การวางแผนกลยุทธ์จะถูกใช้อย่างกว้างขวาง โดยมีการพัฒนาผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอันดับแรก (Melkers & Mhatre, 2003)

แม้ว่าได้มีการนำระบบบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มาใช้ในการบริหารงบประมาณด้านการศึกษามานานกว่า 10 ปี แต่การบริหารงบประมาณยังคงประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล เช่น การย้ายเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านงบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการบริหารงานงบประมาณ จากผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่ารูปแบบการบริหารงบประมาณนี้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ หลักการ วิธีดำเนินการ ประเมินผลการใช้รูปแบบ เงื่อนไขความสำเร็จ การประเมินรูปแบบการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลแสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมทั้งด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด (ปิยะนันท์ สมชาติ, 2565) อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดจากการทำงานที่ไม่เสร็จสมบูรณ์และการขาดความต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณคนใหม่ที่ยังขาดทักษะในการจัดการงบประมาณ ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของผู้บริหาร เนื่องจากงานด้านงบประมาณและการเงินเป็นงานที่สนับสนุนงานอื่น ๆ ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น หากมีความผิดพลาด จะส่งผลกระทบต่อที่ชัดเจนมากกว่างานอื่น ๆ

จากรายงานผลการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและการเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 4 พบว่าการบริหารงบประมาณและการเงินของสถานศึกษาในสังกัดมีปัญหาที่ไม่เป็นระบบ ขาดแผนการกำหนดทิศทางการบริหารที่ชัดเจน ไม่สามารถคำนวณต้นทุนเพื่อใช้ในการจัดทำแผนการจ่ายเงินและแผนการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้ คำสั่ง

มอบหมายงานและหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการเงิน บัญชี และพัสดุ ยังไม่ชัดเจน และขาดการจัดทำแผนการบำรุงรักษาทรัพย์สินของทางราชการ ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารงบประมาณจึงต้องเผชิญกับปัญหามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ การใช้เงินน้อยแต่ได้ผลงานมาก ประหยัดเวลา และปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4, 2565)

เนื่องจากการบริหารงบประมาณมีความสำคัญและมีข้อบกพร่อง รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่องการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 เพื่อรวบรวมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ โดยผลการวิจัยที่ได้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงบประมาณต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

การทบทวนวรรณกรรม

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance – based budgeting : PBB) เป็นระบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรที่ใช้กับผลงานที่เกิดขึ้นว่า มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร คำนวณมากน้อยเพียงไร ทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับข้อมูลทางการเงินและการจัดการที่บ่งบอกถึงผลผลิต (Outputs – สิ่งของและบริการ) ที่จัดทำโดยส่วนงานนั้น ๆ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งผลผลิตนั้น และความเชื่อมโยงของผลผลิตและผลลัพธ์ (Outcomes – ผลที่ตามมา ผลกระทบและผลสำเร็จ) ที่รัฐบาลต้องการ โดยแนวทางนี้การตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรจึงอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลด้านผลผลิตและผลลัพธ์ที่สอดคล้องกันกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ขวัญเรือน มุ่งผลกลาง (2563) ได้ทำการศึกษา การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านการ

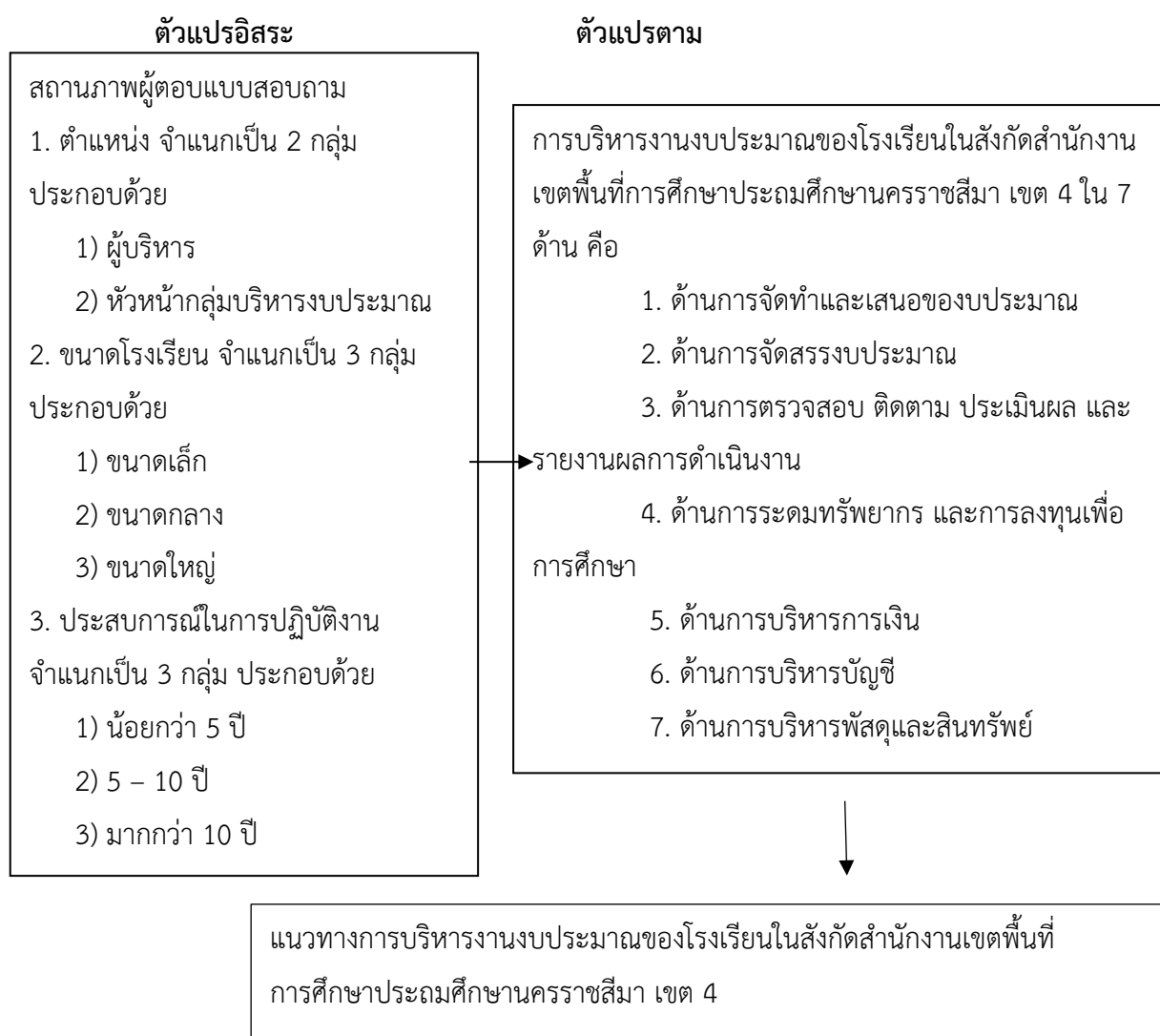
ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีการบริหาร อยู่ในระดับมาก และ 2) ข้าราชการครูที่มีระดับ การศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ และด้านระดมทรัพยากรและการลงทุน และในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการบริหาร บัญชี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มี ประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในด้านการบริหารบัญชี สูงกว่าข้าราชการครูที่ ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี

ปิยะนันท์ สมชาติ (2565) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงบประมาณตาม หลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 หลักการ องค์ประกอบที่ 3 วิธีดำเนินการ องค์ประกอบที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบ และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบการบริหาร งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพบว่า ใน ภาพรวมทั้งด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

สกวเดือน ขาวสลับ (2565) ได้ทำการศึกษา ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามสถานะภาพ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน ประชากรเป็นผู้บริหาร ที่ทำหน้าที่ดูแลฝ่ายบริหารงบประมาณและครูที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 418 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า ปัญหาการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา น้อย ได้แก่ ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการบริหาร สินทรัพย์ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านการ ตรวจสอบภายใน ด้านการวางแผนงบประมาณ ตามลำดับ 2. ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อปัญหาการ บริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตาม สถานะภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ สรุปเป็นขอบข่ายการบริหารงานงบประมาณ ไว้ 7 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ 2. ด้านการจัดสรรงบประมาณ 3. ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน 4. ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา 5. ด้านการบริหารการเงิน 6. ด้านการบริหารบัญชี 7. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ สามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 437 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 196 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert)

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ตามกรอบการบริหารมาตรฐานการจัดการทางการเงิน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

3.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยการพัฒนาแบบสอบถามมาจากของ ชลพงษ์ ทองอุดม (2564)

3.1.4 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

3.1.5 คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 49 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เหมาะสมต้องมีค่า 0.85

3.1.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษาต่อไป

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ จำนวน 7 ข้อ

3.2.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและ พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ ศึกษาต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความ อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขต ที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการ วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยใช้ค่า t - test (Independent samples)

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Methods)

5.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การบริหารงานงบประมาณของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมา วิเคราะห์ผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	115	58.70
หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ	81	41.30
2. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	71	36.20
ขนาดกลาง	101	51.50
ขนาดใหญ่	24	12.20
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	59	30.10

5 - 10 ปี	85	43.40
มากกว่า 10 ปี	52	26.50
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีผู้บริหารจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 และหัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30 โดยส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารจากโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มิ่ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 5 - 10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 43.40 รองลงมาคือผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 และผู้ที่มีอายุราชการมากกว่า 10 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมพัฒนาครูด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานงบประมาณ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ	4.11	0.49	มาก	4
2. ด้านการจัดสรรงบประมาณ	4.08	0.50	มาก	6
3. ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการดำเนินงาน	4.11	0.48	มาก	5
4. ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อ การศึกษา	4.17	0.48	มาก	3
5. ด้านการบริหารการเงิน	4.28	0.44	มาก	1
6. ด้านการบริหารบัญชี	4.06	0.62	มาก	7
7. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.26	0.55	มาก	2
โดยรวม	4.15	0.28	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$; S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 4.28$; S.D. = 0.44) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ($\bar{X} = 4.26$; S.D. = 0.55) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.17$; S.D. = 0.48) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ($\bar{X} = 4.11$; S.D. = 0.49) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.11$; S.D. = 0.48) และด้านการจัดสรรงบประมาณ ($\bar{X} = 4.08$; S.D. = 0.50) ตามลำดับ ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารบัญชี ($\bar{X} = 4.06$; S.D. = 0.62)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม ตำแหน่ง

การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน	หัวหน้ากลุ่ม				t	Sig.
	ผู้บริหาร		บริหาร			
	n=115		งบประมาณ			
	n=81					
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ	4.14	0.53	4.08	0.44	0.841	0.402
2. ด้านการจัดสรรงบประมาณ	4.09	0.57	4.07	0.39	0.251	0.802
3. ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน	4.17	0.50	4.03	0.44	2.098*	0.037
4. ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.21	0.49	4.10	0.45	1.555	0.122
5. ด้านการบริหารการเงิน	4.31	0.46	4.23	0.41	1.287	0.200
6. ด้านการบริหารบัญชี	4.07	0.59	4.05	0.68	0.261	0.794
7. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.33	0.56	4.16	0.52	2.232*	0.027
โดยรวม	4.19	0.31	4.10	0.21	2.164*	0.022

*p ≤ .05

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมที่สูงกว่า ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อเปรียบเทียบกับหัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.10$) นอกจากนี้ การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเฉพาะในด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน รวมถึงด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ขณะที่ด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
ด้านการจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2.162	2	1.081	4.592*	.011
	ภายในกลุ่ม	45.438	193	.235		
	รวม	47.600	195			
ด้านการจัดสรรงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	1.732	2	.866	3.501*	.032
	ภายในกลุ่ม	47.731	193	.247		
	รวม	49.463	195			
ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการ ดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	.250	2	.125	.548	.579
	ภายในกลุ่ม	43.997	193	.228		
	รวม	44.247	195			
ด้านการระดมทรัพยากร และ การลงทุนเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.266	2	.633	2.833	.061
	ภายในกลุ่ม	43.117	193	.223		
	รวม	44.383	195			
ด้านการบริหารการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	.146	2	.073	.377	.686
	ภายในกลุ่ม	37.367	193	.194		
	รวม	37.513	195			
ด้านการบริหารบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	.855	2	.428	1.097	.336
	ภายในกลุ่ม	75.261	193	.390		
	รวม	76.116	195			
ด้านการบริหารพัสดุและ สินทรัพย์	ระหว่างกลุ่ม	1.083	2	.541	1.824	.164
	ภายในกลุ่ม	57.300	193	.297		

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
รวม		58.383	195			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.363	2	.182	2.383	.095
	ภายในกลุ่ม	14.703	193	.076		
	รวม	15.067	195			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างใดก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ รวมถึงด้านการจัดสรรงบประมาณ ขณะที่ด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	.037	2	.019	.075	.928
	ภายในกลุ่ม	47.563	193	.246		
	รวม	47.600	195			
ด้านการจัดสรรงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	1.155	2	.578	2.307	.102
	ภายในกลุ่ม	48.308	193	.250		
	รวม	49.463	195			
ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.369	2	.684	3.081*	.048
	ภายในกลุ่ม	42.879	193	.222		
	รวม	44.247	195			
ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.901	2	.450	1.999	.138
	ภายในกลุ่ม	43.483	193	.225		
	รวม	44.383	195			
ด้านการบริหารการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	.117	2	.058	.301	.740
	ภายในกลุ่ม	37.396	193	.194		
	รวม	37.513	195			
ด้านการบริหารบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	.715	2	.358	.916	.402

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
	ภายในกลุ่ม	75.401	193	.391		
	รวม	76.116	195			
ด้านการบริหารพัสดุและ	ระหว่างกลุ่ม	.824	2	.412	1.382	.254
สินทรัพย์	ภายในกลุ่ม	57.559	193	.298		
	รวม	58.383	195			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.277	2	.138	1.806	.167
	ภายในกลุ่ม	14.790	193	.077		
	รวม	15.067	195			

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ในรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผู้วิจัยได้อภิปรายประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมากทุกด้าน สาเหตุอาจเกิดจากการจัดการทรัพยากรด้านงบประมาณที่มีระบบและระเบียบตามแผนงบประมาณ โดยมุ่งเน้นไปที่ความคุ้มค่า ประหยัด และประสิทธิภาพที่ดีที่สุด ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของขวัญเรือน มุ่งผลกลาง (2563) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตนี้มีการบริหารงบประมาณในด้านการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาซึ่งมีการบริหารอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเฉพาะในด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน รวมถึงด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ในขณะที่ด้านอื่น ๆ ไม่แสดงความแตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากการดำเนินงาน

ด้านการบริหารงบประมาณที่มีขั้นตอนชัดเจน ซึ่งช่วยสร้างประสิทธิภาพและเป็นไปตามระเบียบและวิธีการทางกฎหมาย ข้อมูลนี้สอดคล้องกับการศึกษาโดยจิรัญญิกา จันทรขึ้น (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ซึ่งพบว่าการบริหารงบประมาณมีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม รายด้านกลับมีความแตกต่างกันในด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ รวมถึงด้านการจัดสรรงบประมาณ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แสดงความแตกต่าง อาจเกิดจากการจัดการทรัพยากรด้านงบประมาณที่ดำเนินการตามระบบระเบียบและขั้นตอนที่กำหนดในแผนงบประมาณ ซึ่งมีข้อปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่เหมือนกันในทุกสถานศึกษา ข้อมูลนี้สอดคล้องกับการศึกษาโดยสกวเดือน ขาวสลับ (2565) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ซึ่งพบว่าระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อปัญหาการบริหารงานงบประมาณในแต่ละสถานะภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเกิดจากการบริหารจัดการทางการเงินที่มีกฎหมายกำหนดอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ ข้อมูลนี้สอดคล้องกับการศึกษาโดยศศิธร สุวรรณพูล (2566) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งพบว่าการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนในเขตนี้จำแนกตามสถานะภาพตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. แนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 พบว่า

5.1 ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ควรมีการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน รวมถึงสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก (SWOT) เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรมีการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของต้นทุนการผลิตที่ใช้ในการพิจารณางบประมาณ และกำหนดกรอบการใช้เงินงบประมาณอย่างชัดเจน สถานศึกษาควรจัดประชุมวางแผนด้านงบประมาณร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่หลากหลาย

5.2 ด้านการจัดสรรงบประมาณ ควรแบ่งงบประมาณที่ได้รับอย่างเพียงพอและครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา โดยการอนุมัติงบประมาณจะต้องสอดคล้องกับแผนงานและโครงการตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนด และการเบิกจ่ายจะต้องทำตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์ กฎ และระเบียบที่มีอยู่

5.3 ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ควรมีระบบตรวจสอบภายในที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ รวมถึงการกำหนดขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างถูกต้อง โดยควรมีการตรวจสอบงบประมาณและรายงานผ่านระบบการเงินการคลังภาครัฐ (GFMIS)

5.4 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ควรมีการประชุมเพื่อจัดทำแผนการระดมทุนและทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างรายได้และผลประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรในสถานศึกษา นอกจากนี้ ควรมีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีในการจัดหารายได้และผลประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรด้วย

5.5 ด้านการบริหารการเงิน ควรมีหลักฐานการรับเงินและการจ่ายเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินรายได้แผ่นดินตามระเบียบกระทรวงการคลัง พร้อมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและเก็บรักษาเงิน และใช้ระบบ GFMIS ในการเบิกเงินผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.6 ด้านการบริหารบัญชี ควรจัดทำบัญชี การบันทึกการเปิดบัญชี และการรายงานทางบัญชีให้ถูกต้องตามระเบียบ มีการควบคุมทางบัญชี และรายงานทางการเงินที่เป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งการทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านบัญชีให้มีประสิทธิภาพ

5.7 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ควรมีการรายงานข้อมูลพัสดุและครุภัณฑ์ในระบบสารสนเทศอย่างเป็นปัจจุบัน รวมถึงการจัดทำข้อมูลอาคาร ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และสินทรัพย์ และการลงทะเบียนข้อมูลทรัพย์สินอย่างครบถ้วน

การดำเนินงานทางการเงินเหล่านี้ต้องเป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ เพื่อให้เกิดความถูกต้องและมีระบบ มัทนียา เพ็ชรนอก (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ความเสี่ยง การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการและการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และการรายงานติดตามผล โดยรวมแล้ว แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมวางแผนในการกำหนดกลยุทธ์และแผนพัฒนาการศึกษา ร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านงบประมาณในลักษณะบูรณาการ

1.2 ด้านการจัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องควบคุมการจ่ายเงินงบประมาณเงินนอกงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี

1.3 ด้านการบริหารบัญชี ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับ ติดตามให้มีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีผ่านระบบสารสนเทศทางการเงินการคลังได้อย่างถูกต้องโปร่งใสและตรวจสอบได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาการบริหารงานงบประมาณแบบบูรณาการในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญเรือน มุ่งผลกลาง. (2563). การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 9(2), 1 – 12.
- จิรัญญา จันทรชื่น. (2564). การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(1), 32 -46.
- ชลพงษ์ ทองอุดม. (2564). แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. *วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะนันท์ สมชาติ. (2565). รูปแบบการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(3), 33-1145.
- มัทนียา เพ็ชรนอก. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงบประมาณ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, 7(7), 157 – 169.

- วีระพงษ์ ก้านกิ่ง. (2560). สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. *วารสารราชธานีวัฒนธรรมทางสังคมศาสตร์*, 1(1), 41-56.
- ศศิธร สุวรรณพล. (2566). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 17(1), 103 – 115.
- สกาเตือน ขาวสลับ. (2565). ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 9(1), 483 – 492.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. (2565). *รายงานการพัฒนาดตนเองประจำปีการศึกษา 2565. นครราชสีมา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ.2550.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Krejcie, Robert V., & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Management*, 30(3), 607 – 610.
- Melkers, J., & Mhatre, P. (2003). *Use and Effects of Using Performance Measures for Budgeting Management and Reporting; Case Study: State of Wisconsin.* Retrieved August 11, 2015, from <http://urbanplanningblog.com/about-me/publications>.

